IX. letnik. V Gorici, dne 14. avgusta 1901. 33. številka.

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1·50

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija štev. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravništveni sobi.

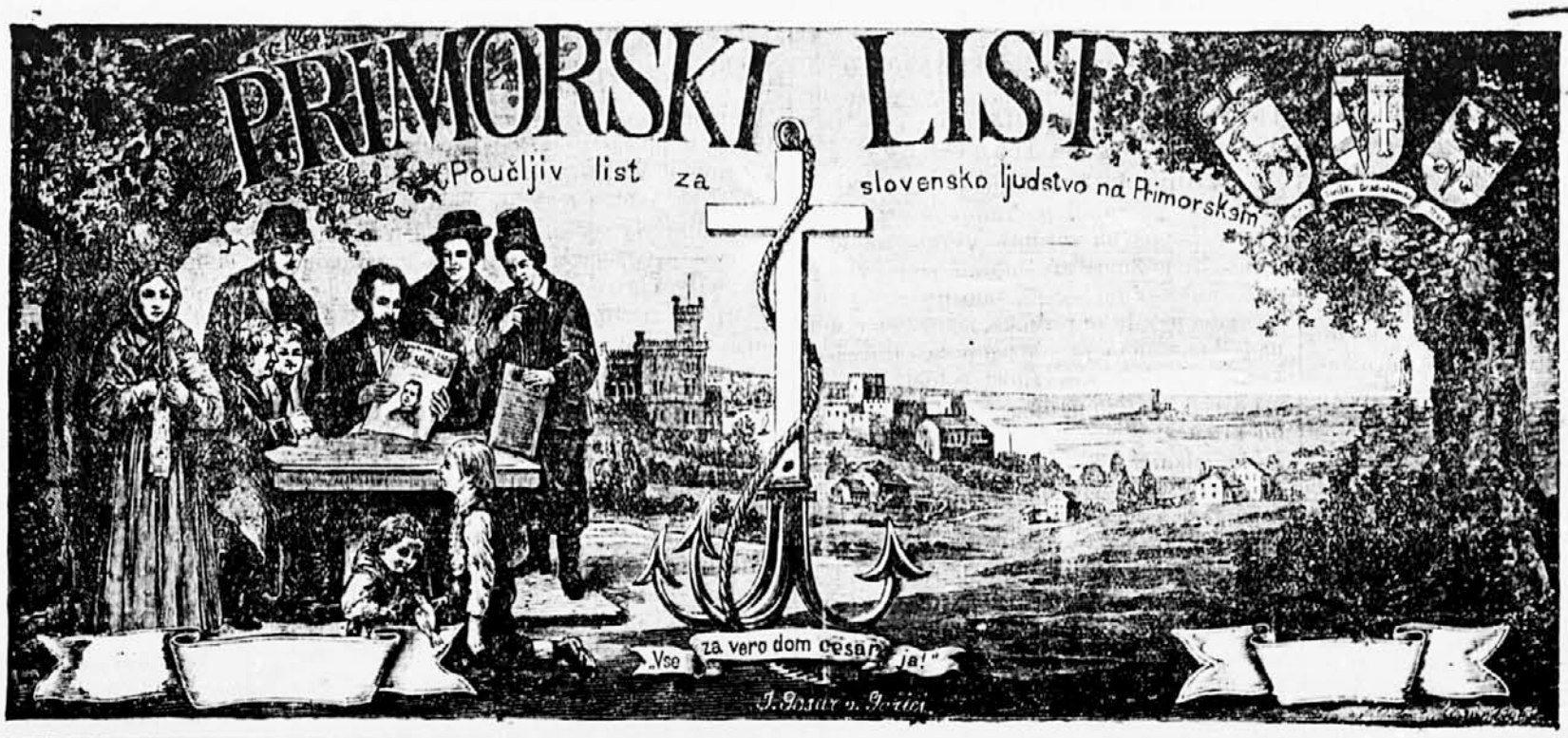

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglase je plačati v Gorici.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: **Ivan Bajt** v Gorici. Tiska **„Narodna tiskarna"** (odgov. J. Marušič) v Gorici.

„Slovensko katoliško delavsko društvo"

bo imelo

izreden občni zbor

v nedeljo 18. t. m.
ob 4 uri in pol popoludne

v prostorih gostilničarja gosp. Jos. Gorjanca v Attemsovi palači (na Kornu.)

ODBOR.

Shod socijalnih demokratov
v Podgori.

V nedeljo dne 11. t. m. je zopet govoril g. Kristan v Podgori. Odkrito povemo, da nas rudečica obliva, ko pomislimo, da jih od krščansko-socijalne stranke ni bilo na shodu več ko pet, med njimi: dr. A. Pavlica, Dugar, Bernik, Bratus! Če je bil še kdo drug, naj se oglasi, da slovesno zabeležimo njegovo ime! Od soc.-demokratske stranke je bilo na shodu kakih 120 mož in mladeničev. Po večini so bili Podgorci, nekaj iz Ločnika in dvoje iz Pevma. Ono napačno!

Predsedoval je sodrug Milost iz Gorice, ki je po kratkem uvodnem govoru dal besedo sodrugu Kristanu. Le-ta je pogreval že stokrat in stokrat premlačeni hovder-hovder socijalnih demokratov. Povedal pa je vmes marsikaj dobrega. Seveda ni bilo brez napadov na katoliško cerkev, katero je imenoval kapitalistično. Omenil je „pravljice" o sreči, blagostanju in zadovoljnosti naših prvih starišev v raju. Končal je svoj srditi govor rekoč, da je za delavstvo rešitev le v krepki strokovni mednarodni in medverski organizaciji.

Živio-klici in živahno ploskanje je sledilo temu govoru.

Nato se oglasi k besedi dr. A. Pavlica. Pravi, da se z govorom g. Kristana večinoma vjemlje, ker le v krepki strokovni organizaciji je rešitev za delavske stanove. Da se je oglasil k besedi, prisililo ga je zaletavanje g. Kristana v katoliško cerkev in njene nauke. Najprej omenja, da je g. Kristan govoril o pravljici naših prvih starišev v raju. To ni pravljica, ampak nauk sv. kat. cerkve. G. Kristan je dalje rekel, da veda in zgodovina drugače učita nego ta „pravljica", namreč, da je človeški rod bil v prvih stoletjih svojega obstoja zelo reven in živinski. Toda v tem ni med znanostjo in sv. vero prav nobenega nasprotja. Znanost in zgodovina ne učita ničesar, kar bi nasprotovalo tej „pravljici". Če učita kaj drugače, učita to o poznejši dobi, ko je človeški rod že pal, ne pa o prvih stariših.

G. Kristan je dalje trdil, da je kat. cerkev kapitalistična. To ni resnica. Ali je katoliška cerkev kapitalistična, ali ne, soditi je treba iz njenih naukov, ne pa iz posameznih slučajev. Radi priznamo, da se tudi med cerkvenimi osebami dobé kapitalisti, toda radi tega cerkev še ni kapitalistična. Sv. cerkev uči, da je vsak človek dolžan delati, da brez dela ni jela, da pritiče delu poštena plača, da kdor v potu pridobljeni kruh bližnjiku ukrade, je enak onemu, ki svojega bližnjega ubije, da mučenje in zatiranje delavcev vpije v nebesa, da je treba radi tega delavno dobo pri obrtnem in tvorniškem delu postavno določiti, da mora ob nedeljah in praznikih počivati vse delo itd.

To so nauki sv. cerkve. Ti nauki pač niso kapitalistični.

G. Kristan je dalje smešil krščansko ljubezen. češ, da ni za nobeno rabo! Prav tisti, kateri imajo na jeziku vedno krščansko ljubezen, prav tisti so tu in tam največji izsesovalci ubogih delavcev. K temu je pripomnil, da sv. cerkev ne uči le ljubezni, ampak tudi druge reči. Žal, da se glas sv. cerkve ne posluša in njeni nauki ne izpolnujejo. Temu je kriva sprijena človeška narava in pa liberalizem, ki gospodari med narodi že mnogo let in ki je izpodkopal sv. vero v srcih mnogih. Sv. cerkev nima policajev, nima žandarjev, nima moči, da bi silila ljudi k izpolnovanju. Ona le uči, priporoča in svari! Vlade dandanes cerkvi ne pomagajo, kakor bi morale!

G. Kristan je dalje izustil te-le stavke: Delavci si morajo pravico napraviti z močjo. Z močjo so si kapitalisti podjarmili delavce, z močjo in sè silo si morajo delavci napraviti pravico. Moč je pravica. Na to odgovarjamo, da moč ni pravica. Kakor ni ta moč, s katero so si kapitalisti podjarmili delavce, pravica, tako ne bo tudi moč in sila delavčev nikdar pravica. Pravica je vse nekaj drugega. Pravici se mora klanjati i moč kapitalistov i moč delavcev.

Dr. Pavlica je dalje nasproti Kristanu dokazoval, da je bila sv. cerkev vsikdar na strani ubogih. To pričajo razni dobrodelni zavodi, ki so vsi cerkvenega izvora.

Rekel je dalje, da bi ne imel nič proti temu, ako soc. demokratje zahtevajo mednarodno in medversko organizacijo, samo da bi se pod zadnjo besedo ne skrivala verska brezbrižnost. Sv. cerkev uči, da moramo ljubiti tudi drugoverce, ne smemo pa ljubiti njih zmote.

Il koncu je izrazil željo, naj bi se soc. demokracija otresla raznih neresničnih naukov, katerih je polna, kakor je razvidno iz njenega glasila „Rdečega praporja". Soc. demokratom je vsaka laž o katoliški cerkvi dobra. Teh laži se mora soc. demokracija iznebiti. Z lažmi ne bo soc. demokracija zmagala. Le ena je prava demokracija in ta je tista, ki sloni na resnici!

Za dr. A. Pavlico se je zopet oglasil k besedi g. Kristan. Rekel je pred vsem, da ni rabil besede „pravljica" o prvih stariših (Klici: Vsi zborovalci so o tem priča!), če bi bil pa tudi rabil to besedo, pravi, da ni nič hudega, kajti ta beseda izvira iz besede praviti in je pravljica to, kar cerkev pravi. (Ploskanje od strani demokratov, ugovarjanje od strani dr. Pavlice.)

Da je sv. cerkev kapitalistična, dokazoval je g. Kristan s tem, da je povedal nekaj o bogastvu rimskega papeža in škofa Kohna v Olomucu. Da bodo vedeli čitatelji, od kod je vzel slavni Kristan laži o silnem bogastvu rimskega papeža, povedati hočemo sledeče: V mesecu marcu t. l. objavil je ital. list „Italie" in za njim seveda vsi židovsko-framasonski listi nastopno vest o „bogastvu" ujetnika v Vatikanu: „Papež je v posesti Vatikana z vsemi pripadajočimi poslopji, zbirkami, vrtovi itd. kakor tudi neštevilnih posestev in hiš, šele pred kratkim pa je podedoval za 10 milijonov. Vse premoženje se ceni na 2 milijardi 120 milijonov. To donaša 120 mil. letne rente, torej 10 mil. na mesec, 2 mil na teden, 411.000 lir na dan, nad 17.000 lir na uro, 285 lir na minuto in okoli 5 lir na sekundo. K temu pridejo še razni dohodki, tako Petrov novčič, od kongregacij, samostanov itd." — To največjo bedarijo, kar so jih sploh kdaj objavili čifutski listi, so seveda takoj osvetlili katoliški listi, mej drugimi „Köln. Volkszeitg.", dunajska „Reichspost" in graški „Volksblatt". Povedali so ti listi, da imata Vatikan in Lateran s svojimi dragocenostimi res neizmerno vrednost, a da židovje, vrtovi, zbirke, umetnine, umevno ne donašajo prav nikakih dohodkov, marveč provzroča njih vzdrževanje le ogromne stroške. Potem pa pridejo plače uradnikov, stroški za cerkveno osredno vlado, za diplomatično zastopstvo, podporo cerkvenim ustanovam itd. Letni izdatki se proračunavajo na 7 milijonov lir. Od tega se pa le tri sedmine pokrijejo iz obrestij kapitalij, ki so jih dobrotniki podarili apostolski stolici. Vse drugo se mora pokriti z — milodari. Židovje torej ne donaša nič. — Vkljub temu je prinesel „Rdeči prapor" v Trstu omenjeno bedarijo in jo g. Kristan po shodih ponavlja.

Da bi pa g. Kristan odvrnil od sebe očitanje sovraštva do sv. cerkve, je re-

---

LISTEK.

Pogovori
iz sedanjih dnij za današnje čase.

IV.

Jurij: Od kod pa?

Tone: Bil sem pri sv. maši...

Jurij: Ej, ti si že zdaj cel far...

Tone: Prosim te, da ne govoriš več takó: če zmerjaš svojega očeta, ni prav; pa tudi ni prav, da zmerjaš svojega dušnega očeta! Naš gosp. župnik je menda tudi tebe krstil... Pa nekaj druzega: če se ne motim, si zadnjič rekel, da je sv. maša le za denar?

Jurij: Kajpak? Nekaj molitve več, to priznam, a treba je ni: doma lahko prav takò molim, kakor v cerkvi in pri maši...

Tone: Ah, ti si... Pa čemu bi se jezil? Najprej ti dokažem, da sv. maša ni za denar — ali z drugimi besedami: duhovniki niso sleparji...

Jurij: Seveda, dve muhi hkratu! Pa le dokazuj, rad te sicer poslušam, a prime se me jako malo!

Tone: Dobro! Torej ti misliš, da duhovniki imajo ljudi za norca — da le služijo denar?

Jurij: Tako nekako.

Tone: Torej: pridiga, spoved, sv. maša, krst, previdovanje... vse to delajo, ne da bi sami verovali v svete besede in dejanja — le, da nekaj zaslužijo? Če takó govoriš, rečem ti naravnost: ti si lažnik! Ker to ni več navadno zaničevanje duhovnikov, to je obrekovanje!

1. praviš: duhovniki so sleparji! Od kod veš to? Ali vidiš v njihovo srce, kaj verujejo in česa ne verujejo? Vsak tožitelj mora tožbo tudi dokazati — dokaži torej, da so duhovniki sleparji!

Jurij: Hm, poznamo jih, čemú treba dokazovati? Saj ni daleč tak oderuh...

Tone: Oho, in potlej so vsi sleparji?! Glej, tudi jaz vem, da so bili nekateri duhovniki slabi — sam Martin Luter je bil duhovnik — in so nekateri še slabi; toda ali ne veš, da izjema potrjuje pravilo? Od 12 apostolov je bil Judež lakomnik in zatò izdajalec... Ni čuda, če je tudi med toliko in toliko tisoč duhovnikov kaka ljulika! In hudobnega duhovnika bi pač ne spoznali, ko bi drugi ne bili pobožni, čisti, časti vredni. Glej, če ti na belo obleko kane črno vino, se takoj pozna; če pa izliješ črno vino na črno obleko, komaj zapaziš: prav tako spoznaš slabega duhovnika, ki je kakor črna pika na lepi, beli, snažni obleki duhovskega stanu...

In kakor so nekdaj apostoli, prvi duhovniki, obsodili in izločili od sebe Judeža izdajalca, prav takó in še ostreje obsoja sedaj sv. Cerkev kazni vredne duhovnike, izdajalce svoje sv. službe. Pač skuša sv. Cerkev take duhovnike najprej poboljšati s prizanašanjem in ljubeznijo — saj je tudi duhovnik človek: toda ako se ne poboljša, če noče ubogati in živeti, kakor veleva mu stan, odvzame mu sv. Cerkev službo, izobči ga iz svoje srede...

Jurij: Da bi bilo takó!

Tone: Takó je in ne drugače: greh je in ostane greh, tudi če bi ga storil duhovnik; in sv. Cerkev, brezmadežna nevesta Kristusova, ne more trpeti greha na sebi. Zaradi enega slabega duhovnika pa obsojati vse, ves stan, to je krivica, ki se godi duhovnikom...

2. Sicer pa: kakšen dobiček ima duhovnik, ko spoveduje, ko ti očita grehe in te kliče k pokori, če skrbi za bolne in uboge? Ali mu vzamejo plačo, ako bo molčal, naj se godi v fari, karkoli že; ako bo zadovoljen, naj pride kdo k sv. sakramentom, ali ne; naj hodijo učit se kršč. nauka, ali ne? Zakaj vendar ni tako? Saj bi bilo bolje zanj, da bi lepó domá ostal zlasti po zimi, zakaj se trudi po cele dni? Zato, ker ne dela le za denar, ker vestno izpolnuje svoje dolžnosti...

In zatò bodi prepričan, da niso duhovniki taki, kakor jih rišejo umazani časopisi in zakleti sovražniki duh. stanu: ti vedo, da je duhovnik namestnik božji, ki graja njihove pregrehe; da je poslanec Jezusov, katerega zaničujejo in se ga — sodnika bojé; vedo dobro, da duhovnik zagovarja postavo božjo, katero oni vedno in vedno teptajo z nogami, to vedó; — a ker Učitelja nočejo, nočejo tudi učencev...

Jurij: Že res; a ni vse zlato, kar se sveti; jaz vem, da ima duhovnik rajši poroke ali pogrebe, kakor previdovanje!

Tone: To tudi govoriš, kakor umeš; tudi v tem oziru ne vidiš duhovniku v srce; jaz pa sem slišal iz ust duhovnika, da je bil najbolj vesel, če je po dolgi in mučni poti srečno previdel bolnika...

Zopet rečem, da niso vsi duhovniki enaki; a moramo ločiti stan od oseb.

kel, da pozna duhovnike, ki nimajo niti koščeka kruha za večerjo. To pa je bila le hinavščina, kajti g. Kristan ni mogel niti enega takega duhovnika imenovati.

Smešil je samostane, ki fabricirajo celo žganje, dasi žganje ne spada v krščanski program (Viharno ploskanje). To spada menda le v program socijalnih demokratov!

Rekel je, da krščanski socijalci ne morejo preobraziti človeške družbe. To je mogoče le socijalnim demokratom, ki imajo v programu odpravo zasebne lasti! Odprava zasebne lasti bo iz sedanje družbe napravila novo družbo. (Ugovarja dr. A. Pavlica, kajti odprava zasebne lasti je proti razumu. S tem bi človeško družbo le zmešali.)

Nadalje se slavni g. Kristan spravi še na inkvizicijo! Pravi, da dobro ve, da krščanski socijalci pripisujejo sežiganje krivovercev državni oblasti, toda državna oblast je morala delati le to, kar jej je cerkev ukazovala. Papeži, škofje in duhovniki so prav za prav sežigali in morili....

Pri teh besedah je dr. A. Pavlica slovesno protestiral. G. Dugar in Bernik pa sta klicala: Le govorite, pa resnica bo zmagala! To je neresnica!

Socijalni demokratje so seveda še bolj ploskali. Krščanski socijalci smo razvideli, da je tukaj vsaka beseda zastonj. Zato smo sklenili oditi, kar smo tudi storili.

Kaj so soc. demokratje med občnim ploskanjem še dalje lagali, ne vemo. Dokler smo bili navzoči, vemo, da je bil skoraj vsak stavek laž. Laž in zasramovanje je orožje socijalnih demokratov, kakor je razvidno tudi iz njihovega glasila „Rdečega praporja“.

Eno prepričanje pa smo dobili na shodu: V Podgori je nujno potrebno krščansko strokovno društvo papirnih delavcev in delavk!

Politični pregled.

Italijanski general Baratieri — umrl. — General Baratieri, ki je na tako čuden način proslavil italijansko vojsko v Abesiniji in kateremu je Menelik tako korenito posvetil, je umrl v četrtek v Sterzingu. Imel je baje raka v želodcu. Njegovo truplo se prepelje v Arco. V Baratierijevi zapuščini se nahajajo baje spisi, ki dokazujejo Baratierijevo nekrivdo na zares sramotnem porazu, katerega je doživelo italijansko orožje v Abesiniji.

Baratieri je bil avstrijski podanik. Rojen je bil na južnem Tirolskem leta 1841 in je služil že v avstrijski armadi, a je potem prestopil v italijansko vojsko. Poražen je bil v Abesiniji 1 marca 1896.

Crispi umrl. — V nedeljo zvečer je umrl v Neapelju italijanski politik Crispi. Ta mož je l. 1859 sodeloval z Garibaldijem za združenje Italije. Kot poslanec it. državnega zbora je bil voditelj levice. L. 1878 je bil prvikrat ministerski predsednik, l. 1887 drugikrat. Takrat je z Bismarkom skoval trozvezo, s katero je hotel Italiji zagotoviti Rim.

Ko je bil zadnjič ministerski predsednik, zakrivil je strašno vojsko z Menelikom, v kateri so bili Italijani pod poveljstvom generala Baratierija hudo poraženi. Ta poraz ga je vrgel z ministerskega prestola za vselej.

Njegovo politično delovanje je bilo vseskozi naperjeno proti papežu in sv. kat. cerkvi!

Volitve v srbsko skupščino so sedaj končane ne celi črti. Izvoljenih je 110 vladnih pristašev, 14 neodvisnih radikalcev in le šest liberalcev.

Vojna v južni Afriki. — Angleži so pograbili po zadnjem sredstvu, da bi pokončali hrabre Bure, nahujskali so divje Zulukafre da naskočijo burske naselbine ter ondi vse pomorijo in požgo, ob enem pa, da se v velikem številu vržejo nad Bure same in jih ugonobé. Buri pa, ki so sprevidili nevarnost v tem, ako se vsi divjaki vržejo nanje, so začeli divjake od kraja streljati tako, da so jih s tem zopet odgnali. Torej se tudi ta nakana Angležem ni posrečila in v svojem obupu je angležka vlada najela novo vojno posojilo v znesku 7,013.910 funtov šterl. Buri se neustrašeno dalje boré in dobivajo vedno nove pomoči iz Oranja in Kapa. Angleži pa na jesen vzamejo domov 40,000 nerabnih vojakov. — Angležka zbornica je dovolila narodno dotacijo 1,200 000 K lord Robertsu za njegove „velike zasluge“ v Južni Afriki.

Je-li vera postranska reč?

Poglavitna reč je nekaterim denar. Zdi se, da prav čutijo, zakaj denar je kapital, a kapital je latinska beseda, ki pomenja poglavitno reč. Zato je vsa njih misel in želja, vse bedenje in sanjanje, vse govorjenje in dejanje, vse veselje in tugovanje denar, in zopet denar, in vedno denar. Ta je zlato tele, okoli katerega plešejo, in katero, rekel bi, po božje časte. Kakor tisti, ki pije slano vodo, nikoli ne pogasi žeje, da, čim več pije, tem hujše ga žeja, tako užiga tistim, katerim je denar poglavitno, pomnožitev denarja le hujšo željo po denarju. Tako je pred nedavnim časom rekel bogat mož: „Kaj je bore milijonček? Ta ni milijonar, kdor ima le en milijon“. Ali so milijoni pridobljeni s sleparstvom, goljufijo, trdostjo, krivičnostjo, poneverjanjem, ali podkupavanjem, kaj za to, da so le moji! — Ali moreča skrb, da se jih ohrani, očuva, strah pred bankerotom, in naposled misel na smrt, ki brez usmiljenja gotovo vse pograbi! Ubogi bogatin!

O kako vse drugače je s tistimi, katerim vera je in ostane še vedno poglavitna reč! Veseli so tudi zemeljskih darov, ako jim jih Bog da, če so jih pošteno pridobili, ali ne vežejo nanje srca. Ti imajo poglavitno reč življenja na zemlji, namreč zadovoljnost. Na rimskem pokopališču „Campo santo“ stoji nagrobni spomenik imenitnega plemenitaša, in na njem se bere napis: „Nobilitas ornat, Religio evehit — Plemstvo diči, vera povzdiguje“. Zares točno! Marsikaj je na svetu, kar človeka diči, a eno je, ki ga povzdiguje — vera. Razsvetljuje mu duha, žlahtni srce, da, more celo poveličevati njegovo telo. Uči ga mere v sreči in mu daje moči v nadlogi, hrabri ga za boj in mu dobiva zmage in slave venec. Opora nam je v življenju, angel v smrti; zato velja: Vera je poglavitna reč.

Po P. J. Freundu. C. SS. R.
J. R.

Po katoliškem svetu.

Sv. katoliška cerkev na Kitajskem. — O preganjanju v severni Mandžuriji poroča č. misijonar P. Monnier. Njegovo pismo je z dne 13. avg. 1900. V pismu pravi, da je kitajski namestnik v Mandžuriji dal 13. julija 1900 nabiti po vseh vaseh in mestih lažnjivo naznanilo, da so Kitajci potopili v Tientsinu 27 evropejskih vojnih ladij. Kakor na znamenje se je zdaj dvignila cela dežela proti kristijanom. Pred vsem so boksarji naskočili kraj Jicinke, kjer so misijonarji pred kratkim sezidali šolo. (Napredni učitelji naj iz tega razvidijo, kako sovražna je cerkev šoli!) Boksarji so dne 16. julija vdrli v Jicinke. P. Leray je ukazal vsem kristijanom bežati v cerkev, kjer jim hoče dati vsem skupaj sv. odvezo. Komaj pa je stopil v cerkev, zadela ga je skozi okno kroglja v prsi, da se je na mestu zgrudil, ne da bi bil podelil sv. odvezo. Na to so boksarji zažgali cerkev. Peterim kristijanom so odsekali roke in noge. Patra Georjon-a, ki je iz bližnjega kraja prihitel kristijanom na pomoč, so z nožem toliko časa zabadali, da je izdihnil dušo.

Iz južne Mandžurije imamo pismo misijonarja P. Choulet-a z dne 9. julija 1900, v katerem pripoveduje o strašnem preganjanju kristijanov v Mukdenu: „Monsignor Guillon se je z malo četo kristijanov prav krepko ustavljal boksarjem. Ko se je pa tem pridružila tudi cesarska vojska in so bili topovi že nastavljeni proti stolni cerkvi, tedaj je svojim ukazal odložiti orožje in bežati v cerkev. On sam se je oblekel v škofovsko obleko in je se svojimi verniki v cerkvi čakal smrti“. Boksarji in ž njimi združeni cesarski vojaki so vdrli v Mukden in vse pomorili, ženske in dekleta pa odpeljali v sužnost. Odkopavali so celo grobove, kjer so bili pokopani misijonarji in usmiljene sestre ter njih kosti zažigali.

V pismu z dne 18. julija 1900 pravi misijonar Pater Choulet: „Razdjane in požgane so naše cerkve in zavodi v okrajih Leenšan, Kvangning, Siaohešau, Sinnintuen, Tungkjafangšaj, Tieling, Mugden, Leaojang, Kajkjace, Tung-Kia-tuen, Hečeng in Nieu-čang. V Mugdenu ni ostal kamen na kamenu. V Tungkjafangšaj so umorili 40 kristijanov. Dušni pastir Pater Aleksander Hia, ki je bil spreobrnen Kitajec, je bil obglavljen. V Siaohešau je bilo zopet umorjenih 40 kristijanov“.

Kristijani so se zatekali povsod k č. misijonarjem, ker so hoteli umreti previdenj se sv. sakramenti. Le malo jih je odpalo. Na tisoče in tisoče jih je umrlo svete mučeniške smrti.

V pismu koncem meseca julija 1900 pravi Pater Choulet: „V gmotnem oziru smo tukaj popolnoma končani. Delo, trud in žrtve celih 60 let so boksarji v teku enega meseca skoraj popolnoma vničili“.

(Dalje pride).

Novice.

Rojstni dan Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. — V nedeljo dne 18. avgusta, ki je rojstni dan našega presvetlega cesarja, bo ob 10. uri v cerkvi sv. Ignacija (v stolnici ni mogoče, ker se vrše razne poprave) slovesna sv. maša, katero bo daroval Njega Eminenca kardinal. Molimo goreče, naj bi nam Vsemogočni Bog čuval in varoval cesarja in Avstrijo!

Cerkev oo. frančiškanov na Kostanjevici okradena. — Dne 13. t. m. opoldne so ulomili neznani uzmoviči v oltar Matere Božje na Kostanjevici. Odnesli so tudi okoli 20 K gotovine (denarja), in pobrali zlate verižice, katere je imela sv. Bogorodica okolu vratu. Škoda se ni še cenila. Ljudje pravijo, da je pohajal dan poprej po Gorici prejšnji cerkovnik na Kostanjevici, ki je že enkrat cerkev okradel.

Imenovanje članov izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole v Gorici. Imenovani so gg. ravnatelj Stefan Križnič, predsednikom, prof. Viktor Bežek, namestnikom; člani so pa gg.: prof. Anton Šantel, Ferdinand Seidl, Ant. Fras, Ant. Gvaiz, dr. Franc Kos, Pij Babuder in Aleks. Gioseffi; vadnični učitelj Karol Travan in okr. šol. nadzornik Finžger.

Večerni tečaj za knjigovodstvo, jednostavno in dvojno, trg. dopisovanje, menjično pravo, trgov. aritmetiko, sploh za vse vede, katere spadajo v to stroko. Tečaj se odpre v I. polovici septembra. Prijaviti se je najdalje do 1. septembra, da se določijo primerni prostori in čas poduka. Jako neznatna mesečnina se določi, kadar se prijavi zadostno število obiskovalcev tečaja.

Kdor želi obiskovati ta tečaj, naj se prijavi bodisi pismeno, ali ustmeno v „Narodni Tiskarni“ v Gorici.

Sv. misijon v Št. Andrežu. — Že od nedelje dalje vrši se v novi prekrasni cerkvi v Št. Andrežu sv. misijon. Udeležba je ogromna. Saj je čas sedaj tudi jako primeren, ko so ljudje na polju večinoma vse podelali. V prostorni cerkvi tudi ni nobene vročine.

Obžalovanja vredno pa je, da se v Št. Andrežu dobe take ljulike, kakor je dopisnik v zadnji „Soči“. Kakor povsod, tako je tudi tu: Par naprednih surovežev omaže celo občino.

Še pred misijonom se je po občini repenčil Zavadlav ml., da misijon ni potreben in da v imenu naprednjakov protestuje. Šel je, kakor pripovedujejo ljudje, tudi k g. kuratu in v imenu „narodno-napredne stranke“ zahteval, da se misijon vstavi. Revček se je pa opekel, kajti vse ljudstvo, razun par kričačev, je proti njemu in se veseli sv. misijona.

Sklep sv. misijona bo na slovesen način prihodnjo nedeljo.

Deželni zavod za gluhoneme v Gorici je včeraj sklenil šolsko leto in ob enem dvoletno dobo. Uspehi so zelo povoljni. Vseh gojencev in gojenk skupaj je bilo 74 in sicer 38 v slovenskem in 36 v italijanskem oddelku, po spolu je bilo 41 dečkov in 33 deklic. Obdarjenih je bilo 11, pohvaljenih pa 14. Učiteljsko osobje se lepih uspehov lehko veseli!

Služba učiteljice „otroškega vrta“ v Solkanu z letno plačo 600 K je razpisana. — Prosilke za to službo naj vložé svoje prošnje s potrebnimi spričevali pri podpisanem odboru do dne 24. t. m.

Solkan, 12. avgusta 1901.

Odbor društva „otroški vrt“.

Pri sv. Mariji Magdaleni v Trstu je „Konsumno društvo“ kupilo za 40.000 K hišo ob isterski cesti, kjer si postavi svoj „Narodni Dom“. Slava!

Vojak utonil. — V nedeljo popoludne se je kopalo več vojakov 47. pešpolka v Soči pri Barki. Soča je proti levemu bregu jako plitva, v isti smeri proti desnemu bregu pa je še precej globoka, pravijo, da kake 4 metre. Tija je baje zašel nesrečnež ter tam utonil. Njegovega trupla do včeraj še niso našli

Utopljenec se imenuje Karol Schut in je služil kot trobentač pri 12. kompaniji 47 pešpolka t. j. pri onem bataljonu, ki je prišel pred par dnevi iz Maribora v Gorico, da se udeleži vaj pri Postojni.

Predrzna stava. — 6. t. m. zvečer okoli sedme ure je bilo zelo živahno po Sočinem mostu in ondi okoli, vse je vrelo kakor čebele okoli panju. Ljudje so stali in gledali v vodo, kjer pa ni bilo videti ničesar. Kdor je šel isti čas tam mimo, bi bil mislil, da se je zgodil kak samomor, — pa ne. Kaj je bilo? Nekdo je stavil za 6 litrov vina, da skoči z ograje mostu v globočino in res! Stavo je dobil, kajti planil je z višine mostu v Sočo in brez kake nezgode, zopet priplaval iz vode, potem pa si ga je dobro privoščil v krčmi. Res, drzna stava.

Nezgoda pri vožnji. — 21-letni Miha Pavšič in njegov gospodar Janez

---

Stan duhovski opravlja in dela to, kar je delal Jezus — živi, kakor On, dobrote deleč; živi za vse in se daruje vsega za vse... In kaj ima od tega? Večkrat zasramovanje in žalost; toda kaj začne potem? Nadaljuje dobra dela vsmiljenja... Pač čudovito življenje! Le pomisli, kateri naprednjak bi šel h bolniku (morda celó h hudemu sovražniku!), ki je poln runj (kôz) ali ima káko drugo ostudno bolezen?

Duhovnik pa gre in se ne boji za lastno življenje; gre tolažit žalostne in rešit, če je rešitev mogoča... Še domačini bežé, a duhovnik ne beži! Poznam duhovnika, ki je bil pred leti v gorah nekje kapelan za časa runj. Nekega reveža so vrgli v ovčji hlev in nikdo se ni zmenil več zanj. O pač, bil je kaplan, ki je šel h bolniku sé sv. Popotnico, a se je vrnil — s kužno boleznijo. Legel je revež, začel strašno trpeti, mešati se, in vse je kazalo, da kaplana kmalu ne bo več. V cerkvi so molili ljudje in s solzami v očeh prosili Boga, naj jim ohrani ljubljenega duhovnika... In res, Bog je uslišal molitev ljudstva: sredi sv. maše se je obrnilo bolniku na bolje — g. kaplan je srečno ozdravel in je zdaj vrl župnik tam doli nekje...

Glej tu slučaj, da je duhovnik ozdravel; a koliko jih je, ki dajo življenje za svoje ovčice? In vendar se še znajdejo ljudje, ki govoré: Duhovniki sleparijo, delajo le za denar! Moj dragi! Pomisli bolj natanko, kaj govoré tvoji tovariši, in potlej sodi: spoznal boš prav lahko, da lažejo, da hočejo z lažjo uničiti duhovnike, ker so ti na poti njihovim zlobnim nakanam...

Jurij: No, pa naj bi duhovniki nikdar ne zahtevali plačila za sv. mašo in druga opravila! Sv. rečij se ne sme prodajati...

Tone: Motiš se, če misliš, da ima duhovnik na prodaj sv. mašo, sv. blagoslov... Duhovnik ni sam za-se duhovnik, ampak za Boga in vernike; on je mož božji in mož za ljudstvo; mora skrbeti za večno izveličanje vseh. In prav zato ne more skrbeti za svoj vsakdanji živež... Zato pa je prav in pravično, da verniki sami skrbé svojemu duš. pastirju za živež. Že od nekdaj je bila navada, da so verniki dajali duhovniku, česar je potreboval, le način, kakó in kaj so mu dajali, ni bil vedno jednak: nekdaj je bila desetina, ni pa bilo tolikih davkov; zdaj ni več desetine, so pa veliki davki, od katerih dobi tudi duhovnik nekoliko, čeprav le malo-malo. Pa od te male-male plače bi duhovnik ne mogel živeti; zató je že starodavna navada, da prejema tudi za nekatera sv. opravila darove — ne kot plačilo za sv. opravilo, ampak kot dar, kot pomoč za vsakdanje potrebe.

Torej vidiš, da ne plačaš sv. maše in nobenega sv. opravila, ampak duhovniku daš le, kar mu tiče, da se bo živil; saj je tudi on človek, ki mora jesti, če hoče živeti in delati za druge...

In poglej naše razmere! Duhovnik ne zahteva, da mu plačaj kako sv. mašo; tudi ne, da mora biti slovesna poroka (z mašo opoldne!) ali pogreb z vso svečanostjo: kdor torej hoče, da bi ga čakal duhovnik do poldne tešč; ali da bo pri pogrebu slovesna sv. maša — naj tudi plača. Ne torej duhovnik, on ne dela le za denar, pač pa so ljudje včasih sami krivi, da toliko potrosijo... Koliko dajo pri poroki za godce in vino?

Jurij: Ej, sami sebe bi morali „šimfati“!

Tone: No, pa z Bogom!

Erjavec iz Lokavca sta peljala 7. t. m. drva iz Trnovskega gozda. Ker je bil voz močno naložen in zavornica še precej slaba, gnalo je voz po dokaj hudem klancu s tako silo, da je zaukazal Erjavec Pavšiču, naj od zadej voz nekoliko zadržuje. Pri tej priliki pa je zadelo zadnje kolo ob neki ob cesti stoječi kamen s tako silo, da je od njega odletel cel zadnji podel in vrgel Pavšiča tako nesrečno ob tla, da si je nogo zlomil. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico usmiljenih bratov.

Smrt na Črni prsti. — Delavec, ki je šel iskat na Koroško dela, nam piše: „Ko sem prišel do primorske-kranjske meje tik Črne prsti, zagledam, kako nesejo štržiški možje mrliča, kateri se je ponesrečil danes zjutraj (t. j. 12. t. m.) Valil se je po Črni prsti na primorsko stran čez 500 metrov po strmini in pečevji. Bil je ves polomljen in razbit. Eno nogo je imel zlomljeno trikrat, eno roko dvakrat. Njegovo ime je Karol Odörfer, profesor iz Presburga na Ogerskem. Zapustil je ženo in hčer!

Shod narodno-napredne stranke na Livku. — Vže 14 dnij pred shodom so se posvetovali livški zaupniki „narodno-napredne stranke“, na čelu jim seveda „gospod župan“, ker tudi ta spada k županski časti, da mora biti župan „nerodno-napreden“, drugače je brez veljave v „kamunu“. Drugi zaupniki so pa krčmarji, ki uganjajo kakor povsod, svojo politiko v krčmah, ker jim „nese“ ter begajo kmeta.

Prišel je torej dan shoda 11. avgusta. Navedeni zaupniki z dvema žganjarjema so šli naproti narodnim naprednim misijonarjem ter jim še celo streljali — žalibog sramota velika za livško občino — med tem ko se je za sv. Jakob, ko obhajamo cerkveno slovesnost, komaj streljalo. Naš „gospod župan“ se je izrekel, da bi se moral kupiti smodnik s cerkvenim denarjem, kar se ni še nikdar zgodilo. Sedaj, ko sta prišla „narodno-napredna“ misijonarja pridigat livškim naprednjakom, je bilo dovolj „nerodno-naprednega“ denarja za smodnik. Prostor so dobili v zakotnem prostoru Cmorčeve gostilne, ker drugi so jim odpovedali. — Čast jim! Pričel je shod z izvolitvijo predsednika. Predsedniška čast je padla na vrlega župana. Ta se je lepo zahvalil na izvolitvi ter se usedel na predsedniški stol. Pametnih pravih naprednjakov, oziroma nazadnjakov, je bilo malo, veliko pa žensk in otrok. Govoril je dr. Tuma o cestah, delitvi občinskih zemljišč, kar naši kmetje dobro vedo. Kar je govoril dr. Tuma, je pogrevala kobariška burja Gab. Ti dve točki niste bili napačni. Ali sedaj je začel Gabršček razlagati poslušalcem, katerih število se je bilo skrčilo, program „narodno-napredne“ stranke“. Ta program, prvotni program dr. Gregorčiča, je baje Gregorčič zapustil vsled upliva Njega Em. kardinala, kateri je uzrok razkola na Goriškem. Tu velja zopet: Rečem ti, da mi ne porečeš. To je le pesek v oči nerazsodnim poslušalcem! Saj programu nasprotuje delovanje narodno-napredne stranke. Med drugim pravi neka točka, da stranka se ne meša v versko-cerkvene stvari. Ali ne čitamo skoraj v vsaki številki umazanih časopisov nar.-napredne stranke blatenje škofov, duhovnikov itd. O veri je mož govoril tako, kakor bi bila privatna stvar.

No, Livčani poznajo že dobro tega moža še iz one dobe, ko je učiteljeval pri njih! Takrat je bilo mnogo zdražbe na Livku, sedaj pa je po celi deželi. — Takim možem ni zaupati!

Srpenica, 12. avgusta 1901. — Prosim, sprejmite kratek odgovor zaradi blatenja moje osebe v „Soči“ št. 91.

Dopisnik dotičnega članka je g. Anton Knez, jurist, bivši gojenec malega semenišča. Kasneje, ko so mu liberalne peruti zrasle, ter se je čutil bolj razsvitljenega, ga je moral podpisani parkrat prav ostro posvariti radi shajanja v cerkvi; smatral jo je menda nekako št. 13. Hinc irae in tolika ljubezen do cerkve.

Kot pričo navaja Kobiža. Zakaj mu ne reče Muznik, da bode vsem znano, da je to oni Muznik, ki je najgrše neresnice trosil za časa zadnje volitve. Iz katerega stoletja ste pa vzeli one dneve? Kaj pomenja ves tedenski močnik, ve Hlača dobro.

Pozivlja Njega Eminenco gosp. kardinala, da preišče moje obnašanje: jaz sem tako prošnjo sam poslal neposredno na ordinarijat. Sram pa bodi triletnega jurista, kateri je menda vže izpit napravil iz kanoničnega prava (?) da ne zna ločiti med župnikom in kuratom ter me v svoji pravni nevednosti pozivlja, naj se odpovem.

Opominjam pa tega dobrega(!) kristijana, da ostani tudi pri maši, ker to ukazuje zapoved, kadar hodi poslušat moje govore. Ako tega noče kot dober kristijan, vsaj ne krši naravnih in nravnih zapovedi, da bode vsaj dober človek.

M. Ivančič, kurat.

V Vrtovinu na Vipavskem je bila v soboto 10. t. m. občinska volitev za vse tri razrede. Prišlo je le 35 volilcev; deloma, ker je čas za volitve nepripraven, pa tudi kraj volitve na zadnjem koncu občine za spodnje Vrtovince preoddaljen; deloma pa, ker se ljudstvo premalo zanima za javne zadeve in občni blagor, agitacije pa ni bilo nobedne, ne od dobre ne od slabe strani. Vsaki razred je volil može iz svoje srede. To je že prav, če je zadosti sposobnih mož. Dober pa ni vsak, kdor je le dobrega srca in pohleven, pa zna lepo molčati. V starašinstvo je treba voliti cvet občine, razumne in odločne može, ki uživajo spoštovanje pri sosedih. Če ni zadosti takih v ednem razredu, treba jih je poiskati v drugem. Tako je prišlo, da je izvoljenih par mož, ki se sami čudijo, kako jih je doletela taka čast. Lepo in hvalevredno je, če ni pri volitvah razpora, ako se vsi zedinijo za najboljše može v občini, naj že bodo na spodnjem ali gorenjem koncu ali v sredini; žalostno pa je za občino, ako se občinarji izgovarjajo: „Kaj meni mar, naj bo že, kdor hoče“, ter pri volitvi oddajo svoj glas, kakor otroci pri igri, naj potem pade križ ali mož. Izvoljenih je sedem novih starašin.

Nepristranski.

Volilna borba za dež. zbor na Kranjskem je že v polnem tiru. Dne 12. septembra je volitev za kmečko skupino, dne 19. sept. pa za mesta. Osrednji odbor Katoliško-narodne stranke je objavil v „Slovencu“ z dne 10. avgusta prekrasen poziv na kranjsko ljudstvo, v katerem pravi, da se bode volilcem odločiti ali za katoliško-narodna načela ali pa za židovski liberalizem. Sedanji volivni red na Kranskem je jako krivičen. Štiri petine kranjskega prebivalstva pripada kmetskemu stanu — a ti volijo samo 16 poslancev, mej tem pa voli samo 90 veleposestnikov deset poslancev, mesta in trgi osem in trgovska zbornica dva poslanca. Temu krivičnemu volivnemu redu nasproti hoče katoliško-narodna stranka porabiti vsa in tudi najostreja postavna sredstva, da izvojuje splošno in enako volivno pravico in tako privede slovenskega kmeta do primerne veljave v deželi, v kateri tvori ogromno večino.

V nedeljo je sklical dr. Šusteršič v „Kat. Dom“ v Ljubljani javen shod, katerega se je udeležila ogromna množica. Dr. Šusteršiču se je izreklo neomejeno zaupanje.

Naprednjaki prijatelji delavcev. — Delavec nam piše: Dva slovenska delavca sta sedela pred kratkim v gostilni zagrizenega naprednjaka. Pogovarjala sta se o svojih križih in težavah. Prvi reče: „Prijatelj, tako sem zmučen, da komaj sedim“. Drugi: „Meni se ravno tako godi. Naprednjaki pa še pravijo, da bi nedelje ne smelo biti. Bog varuj, če bi je ne bilo“. Napredni krčmar, ki je ta pogovor poslušal, reče drzno: „Saj bi je res ne bilo treba. Delati, delati, ne v cerkev hoditi!“ Te besede so uboga delavca tako razkačile, da sta planila po koncu, kakor leva. V trenotku je bil napredni krčmar pred vrati.

Opazovalec.

Gosp. Ivan Budin iz Zaloščni dozdaj položil še 200 K ne pri uredništvu „Prim. Lista“, ne pri g. dr. Franku, kakor je izrečno obljubil. Toliko v odgovor raznim vprašanjem z Vipavskega!

Izjava. — Globoko obžalujem, kar sem popolnoma nepremišljeno in brez najmanjšega povoda govoril v pričo Justa Erjavca in njegove žene Marjane iz Vitovelj čez čast preč. g. vikarja v Oseku Frančiška Knavsa. Dodajem, da sem sam prosil preč. gosp., da bi od tožbe odstopil in je to tudi storil pod pogojem, da to izjavo priobčim v listih „Gorica“ in „Primorski List“ ter dam oklicati pred cerkvijo v Šempasu ter v Oseku in proti temu, da plačam za cerkev Matere Božje na Vitovljah 100 kron v teku enega meseca.

Osek, dne 6. avgusta 1901.

Ignac Erjavec.
Jožef Faganel, priča.

V Dornbergu priredi v nedeljo 18. t. m. ob 5. uri pop. ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija veselico z raznovrstnim vsporedom. Pred veselico bo ob 3. uri pop. ogledovanje železniške proge in predora. Prijateljem trtoreje bodo na uslugo voditelji, koji jim razkažejo nasade amerikanskih trt v suho in zeleno cepljenih.

Iz Podbrda na Tolminskem. — „Edinost“ piše, da si je železniški minister Wittek dne 30. julija t. l., ko je prišel ogledat si dela v predoru, ogledal tudi delavnico tamkajšnjega krojaškega mojstra Josipa Muniha. Vprašal je g. Muniha, od kje dobiva blago, kam razpošilja toliko oblek itd. In ko mu je gospodar razjasnil, da izgotovljeno obleko razpošilja skoro v vse dežele avstro-ogerske monarhije, v Bosno in Hercegovino ter celo v balkanske kneževine in v Rumunijo, se je ekscelenca zelo čudil, češ, kako je mogoče, da je v teh krajih tako razvita obrt in razširjena trgovina.

G. Munihu čestitamo na tem odličnem priznanju njegove obrti!

Zaloščе. — Dne 11. t. m. smo praznovali tu pri nas god cerkvenega patrona sv. Lovrencija s peto sv. mašo s tremi duhovniki, obnašanjem in pridigo. Slovesnost je bila jako lepa in sijajna, pa vendar je bil majhen pogrešek. Pregovor pravi: Kjer Bog cerkev postavi, hudič svojo sakristijo poleg pritisne. Tako je bilo tudi tukaj. Cerkveni pevci so se dolgo prej dobro urili in izurili, pa glej, pri slovesni sv. maši se priturči pevcem na kor liberalski pevec iz bližnje fare, ki je sicer v petju te sv. maše nekoliko izurjen, pa vendar malo natančen se svojim predrznim petjem. Ta je v veliko jezo zaloških pevcev petje mnogo kvaril. Ni pomagalo ne opominovanje, ne prošnja, mož je hotel pokazati svojo „bravuro“. Pevci bi bili od jeze kmalu s kora šli. Po slovesnosti so gledali, kje bi našli tega „bravuača“, ali ta je bil pete odnesel, ker mu je nekaj dišalo. Gosp. organist bodi s tem opozorjen, da nikoli več ne pusti takim ljudem na kor.

Iz učiteljskih krogov. — „Soča“ je že ponovno imenovala učitelje farovške skledoliznike. Odgovarjati na take in jednake pobalinske izraze „Sočinih“ barab, ki so se pritepli na Goriško menda edino zato, da tu sejejo razdor in sovraštvo, bilo bi nespametno. Toda par besed do gosp. „naprednih“ tovarišev menda ne bo odveč. Kdo izmed vas, vprašam, ni že užival gostoljubnosti v farovžu, ki je večkrat edino pribežališče na deželi za omikanca? O tem bi znali povedati tudi gg. uradniki. Pa tudi marsikateri učitelj, četudi „napreden“, ne more sploh dobiti drugje primerne postrežbe še dandanes, ako ne v farovžu. Sploh pa to ni nič nedostojnega in celo kaj navadno pri omikancih, da drug druzemu izkazujejo prijaznost in gostoljubnost. Omenjam na tem mestu, da mi je g. nadzornik celo priporočal iti včasih v farovž, ker ni lepo, ako se človek preveč odteguje primerni družbi in ker tudi na ljudstvo blagodejno upliva, ako vidi učitelja in duhovnika v prijaznem občevanju.

Tudi sedanji g. nadzornik, ko prihaja na deželo, gre v katero gostoljubno hišo, zato pa menda ga ne boste imenovali skledoliznika. In „napredni“ učitelji podpirajo tak smrad, to sramotilko učiteljskega stanu! Ali ni to največja zaslepljenost? Kaj naj vam še naredi „Soča“, da vas izmodri?

Ko je šlo za izboljšanje učiteljskih plač, kaj je uganjala, kako nas napadala! In sedaj je začela pa na ta način, da bi popolnoma ločila duhovnika in učitelja, dva činitelja, ki sta vže po svojem poklicu dolžna skupno delovati. Ali bi mogel kdo na kak drug način bolj škodovati našemu narodu?

XV. glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda se je vršila v četrtek dne 8. t. m. v Mariboru v prostorih „Nar. Doma“ v najlepšem redu. Iz blagajnikovega poročila posnamemo, da je imela družba v minulem letu dohodkov 33.133 K 63 h, stroškov pa K 35,243.79 in je bilo torej primanjkljeja 2110 K 15 v. Dohodkov od 1. jan. do 1. avg. letos pa je bilo 22,932.67 K (proti lani 19,543.36 K). Dolga ima družba še 32.000 K in sicer na kupnini za trž. šolo 14.000 K, v posojilnici v Marenbergu pa 18.000 K. Vrednost družbenih poslopij in inventarja znaša 128.826 K. V odbor so bili izvoljeni vsi stari člani, na novo izvoljen je le gosp. Držan, v razsodišče pa gg. prof. Pleteršnik in dr. Majaron.

Listnica. — Dopisnika iz Kobariškega, ki nam je poslal razne prav lepe spise, prosimo, da nam naznani ime! Na pečatu od zadaj sti črki J. J., kateri nam pa ne zadostujeti!

Tudi drugim dopisnikom naznanjamo, da ne moremo priobčiti njih dopisov, ako nam ne naznanijo svojega imena!

Socijalne drobtinice.

Stavka v Nabrežini traja dalje. Do zdaj ni še nobenega upanja o poravnavi. Položaj se je v zadnjem času celo poostril, ker so gospodarji izjavili, da se sploh ne bodo več pogajali.

Laži socijalnih demokratov. — Časopisi soc. demokratov so pred mesecem dni prinesli sledečo vest: Duhovniki v Paviji na Italijanskem so imeli shod. Sprejeli so sledečo resolucijo: „Nekaj časa sem se brezverstvo silno razširja. Cerkveni dohodki se vsled tega vedno bolj manjšajo in posamezni župniki, ki so imeli prej 5000 lir letnih dohodkov, dobe sedaj komaj 4000, v tem ko je njih delo v času boja proti socijalistom vedno težavniše. V teh žalostnih časih ni druge pomoči nego štrajk v vseh cerkvah škofije San Siro. Preden pa začno ubogi duhovniki ta štrajk, hočejo od ljudstva odgovor: „Ali večje dohodke, ali pa štrajk“.

K temu poročilu dostavljajo lažnjivi časopisi soc. demokratov, mej drugimi tudi „Rdeči prapor“ to-le: „Kaj peša? Zakaj se gre duhovnikom? Za biro, ne pa za vero!“

Kaj je na vsem tem resnice? Izvedeli smo vso stvar iz pravega vira. V Paviji izhajajoči katoliški list „Il Ticino“ je pisal proti mestnim radikalnim zastopnikom ter jih dobro ožigosal, kakor zaslužijo radi njih slabega gospodarstva. Radikalni list „La Provincia di Pavia“ se je hotel nad tem napadom maščevati in je v posmeh duhovščini pisal, da hočejo zdaj tudi duhovniki štrajkati, ker imajo premajhne plače. To izmišljeno vest je brž ponatisnil tudi v Milanu izhajajoči demokratski list „L'Alba“, iz njega so prepisali drugi in tako je ta vest priromala tudi do naših rudečkarjev, ki so seveda hlastno planili po njej. Vse je do pičice zlagano in v Paviji se zdaj celemu svetu smejejo, ker ne vedo o nobenem štrajku duhovnikov.

Tako živijo soc. demokratje v neresnicah, katere pobirajo po vseh mogočih časopisih. G. Kristan je pozabil v nedeljo v Podgori omeniti tega štrajka!!

Plača voditelja francoskih socijalnih demokratov. — Socijalni demokratje kaj radi razglašajo plače katoliških škofov, kateri pa morajo se svojo plačo vzdrževati razne zavode. Poglejmo pa, koliko vleče voditelj francoskih demokratov Millerand, ki je ob enem trgovinski minister. Kot državni poslanec ima 9000 frankov, kot minister 60.000 frankov, drugih doklad 170.000 frankov, skupaj 239.000 frankov t. j. na mesec 20.000 fr., na dan 700 fr.

Lepa plača! Kaj pravi na to „Rdeči prapor“, ki silno rad prešteva plače katoliških škofov? Kaj pravi na to g. Kristan, ki na vseh shodih govori o „ubogem siromaku“ kapitalistu rimskem papežu?

O delu in plačilu. — 6. Delo po noči naj oblastva dovole le v onih slučajih, kakor pri nedeljskem delu. Že človeška narava sama zahteva po noči počitek. Ker je ponočno delo izredno, naj se pojedinim delavcem ne dovoljuje vedno, ampak le na določene čase. Izrednemu delu pristoja tudi izredna plača!

7. Ženske naj se uporabljajo le za ona dela, ki niso nasprotna ženski naravi t. j. njenim naravnim močem in njenemu namenu. Ženske naj tedaj ne delajo po noči in tudi ne pod zemljo. Znamenje slabih, krivičnih socijalnih razmer je, da ženstvo napolnuje tvornice, kjer se nam kvari rod. Najžalostnejše znamenje časa pa je, da morajo celo poročene ženske delati po tvornicah.

Glede plačila pa je samo o sebi umljivo, da mora ženska za delo enake vrednosti dobivati enako plačilo kakor možki!

Pri uporabljanju ženstva za delo, mora se skrbeti za nravnost, da se ženske ne izpostavljajo napadom proti sv. čistosti.

Domače okoliščine zelo priporočajo, da imajo ženske-delavke o sobotah popoludne prosto.

8. Glede otrok naj le omenimo da je sploh priznana zahteva, da naj se do dopolnjenega 14. leta ne uporabljajo ne pri obrtnem, ne pri tvorniškem delu.

Do 18. leta naj se jih nikar ne sili delati ne po noči, pa tudi ne pod zemljo. Tudi po dnevu mora biti v tej dobi čas njihovega dela skrajšan, da si zdravja ne pokvarijo. Največ bolezni si delavci nalezejo v tej dobi. Vlada bi morala posebno pozornost obračati na mladino do 18. leta. V tej dobi obiskuje mladina tudi obrtne in strokovne šole. Navadno se to godi pozno v večer, kar je nespametno. Čas za šolo bi se moral odtrgati delavnemu času.

Za kratek čas.

Preprostost. — „Mama“ — vpraša sinek — „ali ima naša Zora plombirane zobe kakor Vi?“ „Kaj ti v glavo pade!“ odgovori mati. „To sem zato mislil, ker papa vedno pripovedujejo, naj zjutraj zgodaj vstajam, češ, da zora zlato v ustih nosi“.

Na pol ozdravljen. — Zdravnik: „Tedaj na levo uho sliši Vaš sin zopet dobro; sedaj se bom spravil nad desno, to je še popolnoma gluho“. Oče: „O, prosim, gospod doktor, sedaj je ravno prav za mojega sina. Upam namreč, da mu bo vendar sedaj kaj ostalo notri; prej mu je šlo vse pri enem ušesu noter in pri drugem ven, kar sem mu povedal“.

Laharnarjeve skladbe

se dobe pri skladatelju na Št. Viškigori (p. Slap ob Idriji) in sicer po znižani ceni še sledeče:

1. „Sveta maša“ za mešani zbor. Op. 1. 80 vin.
2. „Gorske cvetlice“. Slovenski napevi za čvetero in petero mešanih glasov. Op. 4. 90 vin.
3. „Pomladanski odmevi“. Pesmi za sopran, alt, tenor in bas. Op. 5. 1 K 20 v.
4. „Glasi radosti“. Za možki zbor (sopran in alt ad libitum). Op. 7. 50 vin.
5. „Gorski odmevi“. Zbirka možkih zborov in čveterospevov. Op. 8. 1 K 40 v.

Nova delavnica
cerkvenih posod in orodja.
Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popravljanje rabljenih reči, jih zopet posrebri in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Udani
Franc Leban,
srebrar.

Ena največjih švicarskih tovarn za ure me je pooblastila tako dolgo, da je kaj zaloge, kot **reklamo**, žepne ure prav fino izdelane skoraj **zastonj** prodajati.

gold. 2·10 nikelnasta anker-remont. žepna ura s posrebrnjeno franc. verižico in tokom.

gold. 4·20 prava srebrna remont. ura s posrebrnjeno amor. žepno verižico in tokom.

gold. 4·70 prava srebrna remont ura za dame s posrebrnjeno angl. verižico in tokom.

gold. 11·– prava 14karat zlata remont. žepna ura v lepi baržunasti škatulji in elegantno verižico.

Za vsako uro se jamči 3 leta.

Nepovoljno se zamenja ali denar nazaj pošlje, torej brez rizike. — Tem enaka naznanila so ponarejena. — Pošilja se proti gotovini ali po povzetju.

BRATJE HURVIZ
tovarniška zaloga ur in zlatnine na debelo.
Založnik avstr. c. kr. uradniške zveze itd.
Krakovo, Stradon 17. (Avstrijsko).
Ilustrovani ceniki zastonj in franko.
Agentje se sprejmejo.

Učenca

sprejme takoj v prodajalnico **G. Likar** v Gorici.

OZNANILO.

Oskrbništvo stolne cerkve v Gorici proda za dober kup dele starih orgelj, ki so popolnoma še za rabo, n. pr. klavijaturo, pedal, dva meha, abstrakte in drugo. — Natančnejše se o tem poizvé pri stolnem župniku dr. Fr. Sedeju.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tud. z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec
v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstr.

M. POVERAJ,

P. n. občinstvu priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger, spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim odlekam za vsaki stan.

Lepa priložnost za letno sezono!

Radi preselitve s 1. avgustom 1901 na Travnik št. 5 v pritličje

se prodaja blago po tovarniških cenah!

Št. 962
Op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA

zastavil II. četrtleta t. j. mesecev **aprila, maja in junija 1900.** začne v ponedeljek 9. septembra 1901 ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljalnice in ž njo združene hranilnice.

V Gorici, 3. avgusta 1901.

Krojaški mojster
Franc Čufer
v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdeluje
vsakovrstne obleke za možke po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Teodor Slabanja,
srebrar,
v Gorici, ulica Moreli 12,
priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Karol Draščik,
pekovski mojster na Kornu v Gorici
odlikovan z častno diplomo najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. in v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetinjo
izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejega, za nove maše in godove, kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

„Krojaška zadruga“,
vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,
Gosposka ulica hiš. štev. 7.
VELIKA ZALOGA
vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas **v največji izberi,** kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Franc Melink,
zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,
prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Martin Šuligoj,
urar v Kanalu
priporočam svojo zalogo šivalnih strojev raznih in najnovejših sistemov.

Ker je to le postranski zaslužek in stanujem na deželi, mi je mogoče postreči z najnižjimi cenami.

Dajem tudi na obroke. Garancija pet let.

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, **da se nahaja moj novi atelijè že dve leti v**

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelijè je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bilježim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,
odlikovani fotografski zavod v Gorici, Gosposka ulica 7.

Lekarna
Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice *uredijo redno prebavljanje,* če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — *Okrepé želodec,* storé, *da zgine v kratkem času omotica in životna lénost* (mrtvost). Te kapljice tudi storé, *da človek raje jé.*

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

CRISTOFOLETTI
v Gorici.

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

Efektna loterija

za zgradbo zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 v.

Srečke se dobivajo v **odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.**

Razprodajalcem popust.

Odlikovana kleparska delavnica
Artur Makutz
v Gorici
Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

ESPOSIZIONE INDUSTRIALE ARTISTICA GORIZIA 1900

Priporoča iz lastne zaloge
izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,
(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zalistke (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi **stroje za žveplanje sodov** iz cinkanega železa, **priprave za obvarovanje vina** pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), **mohove za žveplanje grozdja** raznih sistemov, **cevi iz gume** za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v **kleparsko** obrt spadajoča dela, **postavlja strelovode** itd. itd.